

Παροράματα τεύχους 58

Από την παρουσίαση των εργασιών του Συνεδρίου "Αρχιτεκτονική και Πολυεθνομία από την Αρχαιότητα έως σήμερα" η περίπτωση της Αθήνας, που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 58, από παραδρομή παραλείφθηκε η μείνεια ανακοίνωσης με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Πρόκειται για την εργασία της Κας Χαρίκλειας Δημακοπούλου, η οποία είχε ως θέμα "Τα προβλήματα τα σχετικά με την ύδρευση της Αθήνας κατά τη δεκαετία του 1830".

Δημήτρης Μιχαλόπουλος

Σελ. 73, εικ. 9, να διαβαστεί παλαιολιθικοί λίθινοι, αντί παλαιολιθικές λάμες. Σελ. 37. Στην αγγλική περίληψη ο τίτλος είναι Glacial ... , αντί Gracial.

Το αφιέρωμα στην Παλαιολιθική Εποχή της Ελλάδας θα ολοκληρωθεί στα 4 τεύχη του 1996. Καθώς από τα τεύχη παρουσιάζει διαφορετικά θέματα σχετικά με τις εφικτότητες του πολιτισμού και τα προβλήματα μελέτης του.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Το Συνέδριο Εργασίας Eurocare-Euromarble Πάτρα 1996

Το ΙΤΕ/ΕΙΧΜΥΘ αναγγέλλει τη διοργάνωση του 7ου Συνεδρίου Εργασίας Eurocare-Euromarble, το οποίο πρόκειται να διεξαχθεί από 21-23 Οκτωβρίου 1996 στη Πάτρα.

Το συνέδριο Eurocare-Euromarble, που διεξάγεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ξεκίνησε από τη συνεργασία εργασιών από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, που ασχολούνται με τη συντήρηση του μαρμάρου.

Το αντικείμενο του συνεδρίου εργασίας είναι η διεπιστημονική προσέγγιση του προβλήματος της συντήρησης του μαρμάρου και η μελέτη των μηχανικών φθοράς που ευθύνονται για τη διαβρωση και πολλές φορές την ολοκληρωτική καταστροφή των μνημείων. Αποτελεί ένα Forum για την ανταλλαγή εμπειριών και ιδεών αναφορικά με το θέμα της συντήρησης και αποκατάστασης των φθαρών των μαρμάρινων μνημείων.

Για περισσότερες πληροφορίες: κ. Πέτρο Κουστόκο,

Καθηγητή,

Τμήμα Χημικών Μηχανικών

Πανεπιστήμιο Πατρών

Τ. Θ. 1414, 261 10 Πάτρα

Τηλ. 061 - 997 265

κα Αντωνία Φαρδρή ή
κα Ρούλα Αλεξοπούλου.
Ε.Ι.Χ.Μ.Υ.Θ.
Τ. Θ. 1414, 265 00 Πάτρα
Τηλ. 061 - 990 986 & 061 990 984

Προκήρυξη Ερευνητικού Προγράμματος Ι. Κ. Δ.

Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Δικαιοσύνης
Ινστιτούτο Κρητικού Δικαίου
Νεάρχου 15, 73 134 Χανιά. Τηλ. 0821 55 787

Το Ινστιτούτο Κρητικού Δικαίου, ν.π.δ.δ., με σκοπό την έρευνα και μελέτη του Κρητικού Δικαίου σε όλες τις περιόδους εξέλιξής του, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, προσκαλεί τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν προτάσεις για εκτέλεση ερευνητικών συγγραμμικών έργων στα πλαίσια του επιστημονικού του προγράμματος 1996.

Κατά την αξιολόγηση των προτάσεων θα ληφθούν υπόψη (εφόσον επανυποβληθούν) και οι προτάσεις που είχαν εγκριθεί παλαιότερα η εκτέλεση των οποίων δεν πραγματοποιήθηκε λόγω της μεταβολής της νομικής μορφής του Ινστιτούτου.

Όλες οι προτάσεις πρέπει να υποβληθούν εγγράφως στη Γραμματεία του Ινστιτούτου (οδός Νεάρχου 15, Χανιά 73 134, τηλ. 0821/55 787, 53 038) μέχρι 31 Ιουλίου 1996 και να περιλαμβάνουν τίτλο και απλή, σύντομη περιγραφή έργου, χρόνο διάρκειας και απαιτούμενη δαπάνη και αμοιβή.

Ο Διευθυντής
Στρατής Παπαμανουσάκης

Στη Βεργίνα

Το πρώτο αρχαιολογικό πάρκο στην Ελλάδα θα γίνει στη Βεργίνα. Θα περιβάλλει το βασιλικό τάφος και θα έχει έκταση 23 στρέμματα. Το έργο θα παραδοθεί στο τέλος του χρόνου και ως ευχρηστούμε να γίνουν και άλλα.

Ναός του Διός

Στο Δίο της Περίας αποκαλύφθηκε ναός του Ολυμπίου Διός. Τα θεμέλια του σώζονται σε μικρό ύψος και αναγνωρίστηκαν από επιγραφή του βασιλιά Αντιγονου. Στο ναό αυτόν εκκλησιάστηκε ο Μέγας Αλεξάνδρος και άλλοι Μακεδόνες βασιλείς.

Αισιόδοξο Σχέδιο

Μια από τις σημαντικότερες αποικίες της Κορίνθου (625 π.Χ.) είναι η Αμβρακία, που ανέπτυξε χαρακτηριστικά γνωρίσματα στην τέχνη και τον πολιτι-

σμό. Η σημασία της πόλης αυτής θα καταδειχθεί με το σύγχρονης σύλληψης Μουσείο που σχεδιάζεται να γίνει στο χώρο, ακολουθώντας το πρωτοποριακό παράδειγμα της στέγασης των τάφων στη Βεργίνα.

Μύκονος

Πρόσφατα αποκαλύφθηκε νεολιθικός οικισμός στη Φτελιά Μυκόνου. Σύμφωνα με τους αρχαιολόγους ανήκει στη νεότερη νεολιθική περίοδο (δη έως 4η χιλιετία π.Χ.). Το εύρημα αυτό ανοίγει νέους ορίζοντες στη μελέτη του Αιγαίου, αφού προηγείται από πρωτοκυκλαδικού πολιτισμού. Σημαντική αποκάλυψη αποτελείουν ψιγμάτια και τμήματα χάλκινων εργαλείων που αποδεικνύουν πως ο χάλκος εμφανίζεται στο Αιγαίο από τα μέσα της 4ης χιλιετίας.

Στην Ερέτρια

Κατά τη διάρκεια εργασιών του ΟΤΕ αποκαλύφθηκε, στην Ερέτρια, ψηφιδωτό του 4ου αι. π.Χ. με παράσταση μάχης της Σκύλλας και θαλάσσιου τέρατος. Η σύνθεση είναι από τις ωραιότερες και η τεχνική του ψηφιδωτού οδηγεί τους αρχαιολόγους στη σκέψη ότι ίσως να έχει κατασκευασθεί από τον ίδιο τέχνητη που φιλοτέλεσε το ψηφιδωτό της Οικίας των Ψηφιδωτών.

Ένα άγνωστο Μουσείο

Αξιολόγηση ιδιωτική συλλογή αποτελεί τον πυρήνα Μουσείου Φυσικής Ιστορίας του Ασκληπιείου Επιδαύρου (πρόκειται για το χωριό Λιγουριά) που λειτουργεί εδώ και λίγον καιρό. Επιτελεστικά πάνω, πάνω με εκπαιδευτικά και ενημερωτικά θέματα, ωραία εκθεσιακά κομμάτια, μοναδικά, δίνουν μια συνολική και καθαρά εικόνα της προϊστορίας του τόπου μας.

Το Εργαστήριο Αρχαιομετρίας Ιστορικό-Στόχοι

Το Εργαστήριο Αρχαιομετρίας του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε "Δημόκριτος" ιδρύθηκε επίσημα με προεδρικό διάταγμα το 1987. Είναι μετεξέλιξη του Προγράμματος Αρχαιομετρίας που υπήρξε στο Δημόκριτο από το 1983, και παλαιότερων προγραμμάτων συνεργασίας με το υπουργείο Πολιτισμού από το 1978. Φέρει όμως και την τριαντάχρονη εμπειρία πολλών επιστημόνων του Δημόκριτου, των οποίων το ενδιαφέρον και οι δραστηριότητες για την εφαρμογή μεθόδων των Φυσικών Επιστημών στη μελέτη αρχαιολογικών υλικών ξεκίνησαν από το 1965. Το Εργαστήριο, ύστερα από τις μακροχρόνιες

πρωτοποριακής του δραστηριότητας, έχει κερδίσει διεθνή αναγνώριση στο χώρο της Αρχαιολογίας. Ο ευρύτερος και γενικότερος στόχος των δραστηριοτήτων του είναι η εξαγωγή εξειδικευμένων πληροφοριών με φυσικοχημικές μεθόδους από αρχαιολογικά αντικείμενα, μνημεία, έργα τέχνης και υλικά, οι οποίες συμβάλλουν στην προσπάθεια για βαθύτερη, πληρέστερη και ευρύτερη κατανόηση της εξέλιξης του Πολιτισμού.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού οι προσπάθειες του Εργαστηρίου αναπτύσσονται σε τρία επίπεδα:

Έρευνα για τη βελτίωση ή ανάπτυξη νέων ειδικών τεχνικών και μεθόδων, με σκοπό την πολύπλευρη μελέτη των αρχαιολογικών υλικών.

Εφαρμογή αυτών των τεχνικών και της εμπειρίας σε συγκεκριμένα αρχαιολογικά προβλήματα και παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών.

Εκπαίδευση νέων επιστημόνων, οργάνωση σεμιναρίων και διημερησικών διαλέξεων.

Δραστηριότητες-Δυνατότητες

Χρονολόγηση

Οργανικά υλικά αρχαιολογικής ή και γεωλογικής προέλευσης: Χρονολόγηση υψηλής ακρίβειας με τη μέθοδο C-14. Κεραμικά, σφαιριτίτες, πυριτικά υλικά: Χρονολόγηση με τη μέθοδο της Θερμοφωταγείας.

Αθραεπτικά υλικά (ανθρώπινα ή ζωικά οδοντικά στοιχεία, σπληνασπόμετα που σχετίζονται με παλαιοντολογικά και ανθρωπολογικά ευρήματα): χρονολόγηση με τη μέθοδο του ηλεκτρονικού παραμαγνητικού σιτονισμού EPR.

Έλεγχος αυθεντικότητας

Κεραμικά: Πιστοποίηση αυθεντικότητας μουσειακών ή συλλεκτικών αντικειμένων με ραδιομετρικές τεχνικές και συγκριτική μελέτη σύστασης και τεχνολογίας.

Μάρμαρο: Μελέτη της επιφάνειας του μάρμαρου με σκοπό τη διερεύνηση της αυθεντικότητας αρχαίων μαρμαρίνων αντικειμένων.

Μελέτη αρχαίας τεχνολογίας

Αρχαία κεραμική τεχνολογία: Χαρακτηρισμός αρχικών, διερεύνηση της κατεργασίας των πρώτων υλών και των συνθηκών όψησης. Μελέτη και κατανόηση των μηχανικών ιδιοτήτων των αρχαίων αποθηκευτικών και χρηστικών αγγείων.

Κονιάματα-χρυσάκιες: Χαρακτηρισμός και μελέτη τεχνικών διακόσμησης, τοιχογραφιών, εικόνων καθώς και μαρμαρίνων και κεραμικών αντικειμένων.

Σκληρές-μεταλλουργική τεχνολογία. Χαρτί: Χαρακτηρισμός και τεχνολογία κατασκευής.

Μελέτη προέλευσης

Αργίλο-κεραμικά: Εντοπισμός προέλευσης.

Μάρμαρο: Χαρακτηρισμός και εντοπι-

σμός αρχαίων λατομείων. Προσδιορισμός της προέλευσης μαρμαρίνων αντικειμένων και μνημείων με EPR.

Μετάλλα-οφιανός: Μελέτη προέλευσης, Εντοπισμός και καταγραφή θέσεων αρχαίας μεταλλευτικής και μεταλλουργικής δραστηριότητας.

Δημιουργία τράπεζας αναλυτικών δεδομένων για κεραμικά, μάρμαρα και οφιανούς.

Ειδικά θέματα

Μελέτη μηχανισμών διάβρωσης στα κεραμικά.

Ειδικά θέματα συντήρησης μνημείων.

Μελέτες παλαιοσεφιδολογίας.

Μελέτες για αξιοπιστία σπηλαίων.

Πιστοποίηση υλικών

Πιστοποίηση με διεθνή πρότυπα κάθε τύπου μη οργανικού υλικού, αρχαιολογικού ή σύγχρονου.

Καλή αρχή για την Ύδρα

Η τύχη της πολιτισμικής κληρονομιάς της Ύδρας τέθηκε με επιτακτικό τρόπο και προκάλεσε έντονη αρθρογραφία στον αθηναϊκό Τύπο, σε όλη τη διάρκεια του 1995. Αφορμή αποτέλεσε ο σκληρός δικαστικός αγώνας, στο Συμβούλιο της Επικρατείας, για την αποπώληση δημοσιότητας, του κέντρου στο μετώπο του λιμανιού του νησιού, και το τεκτονόμενο σχέδιο της εταιρείας "VIRGIN" για οικοδόμηση ξενοδοχείου στο οροπέδιο του Καμινού.

Στην πρώτη περίπτωση, το Σ.τ.Ε. εξέδωσε πρόσφατα την, με αρ. 1191/96, απόφαση του (Ε' τμήμα), με την οποία δημιουργήθηκε νέα νομολογία ως προς το θέμα των κηρύξεων και του είδους προστασίας. Η απόφαση αυτή δημοσιεύθηκε επί προσηφής του Πολιτιστικού Συλλόγου Ύδρας, της Ελληνικής Εταιρείας, της Πανελληνίας Πολιτιστικής Κίνησης και του ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ, με δικηγόρο τον Β. Δωροβίνη. Σε προσεχές τεύχος μας ο τελευταίος θα αναλύσει την απόφαση αυτή, όπως και άλλες δύο αποφάσεις του Σ.τ.Ε. με θέμα τα ιστορικά κτήρια και τους ιστορικούς τόπους.

Στο θέμα της Ύδρας, η αναμενόμενη απόφαση στου Σ.τ.Ε. ακιμάει όλες τις αποφάσεις και άδειες οικοδομής που αφορούσαν το εμπορικό κέντρο, ενώ ως προς το σχεδιαζόμενο ξενοδοχείο το ΚΑΣ πριν από ένα χρόνο είχε κλείσει αυτοψία, και στις 9-4-96 επιχείρησε να πάρει απόφαση, δίχως όμως αποτέλεσμα. Απόφαση πάρθηκε, αλλά με περιεχόμενο την ουσιαστική αναβολή, αφού παρέπεμψε σε καθορισμό χρήσεων γης για όλο το νησί, που βέβαια δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα.

Η υφιστάμενη εκκρεμότητα και η απόφαση με προεδρικό διάταγμα, της αρμοδιότητας για την Ύδρα από την πεπερασμένη 1^η Εφορεία στην 2^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων μαθαίνουμε εύκολα ότι έχει προκალήσει την πλήρη βραχυκύκλιση ως προς

άδειες οικοδομής ή επισκευών, με αποτέλεσμα να έχει φωτισώσει η αιτιολογική δόμηση στο νησί. Μάλιστα διαπιστώνεται μια περίεργη εμπορική εκτροπή του "VIRGIN" στο θέμα της μεταφοράς αρμοδιοτήτων που το χαρακτηρίζει με δελτίο Τύπου της ακριβώς προϋποθέσεων ενεργειών και εισηγήσεων των αρμοδίων της Α' Εφορείας, οι οποίοι ακριβώς είχαν απορρίψει τα σχέδια για δημιουργία Ξενοδοχείου.

Αν έγινε μια καλή αρχή για την Ύδρα με την απόφαση του Σ.τ.Ε., μήπως θα πρέπει να βρει και τη σωστή συνέχισή της με την ανάθεση αρμοδιοτήτων στους ουσιαστικά αρμοδίους;

Κύπρος

Εννέα χιλιάδες χρόνια πολιτισμού, από την Προϊστορία ως τη Μεταβυζαντινή εποχή παρουσιάζονται στην έκθεση που στεγάζεται στη Βουλή των Ελλήνων. Έργα τέχνης αρχαία και βυζαντινά, αλλά και σύγχρονης λαϊκής έκφρασης, καθώς και φωτογραφίες των αγάλων του κυπριακού λαού συνθέτουν ένα πανόραμα της Ιστορίας της Νήσου σκιαγραφώντας τη φυσιογνωμία της.

Ευρήματα και καταστροφές

Στον αρχαιολογικό χώρο της πόλης-κράτους Αττέρρα, που βρίσκεται στην επαρχία Αποκαριού του νομού Χανίων, οι αρχαιολογικές ανασκαφές φέρνουν συνεχώς στο φως σημαντικότερα στοιχεία για τη ζωή στο κέντρο αυτό, που δεσπόζει του κόλπου της Σούδας και κατοικήθηκε από τους Γεωμετρικούς χρόνους έως τον 7ο αι. μ.Χ., οπότε καταστράφηκε από σεισμό. Εντυπωσιακά κτήρια και περιττώματα αντικείμενα μαρτυρούν για την ακμή της. Όμως, σε απόσταση 50 μέτρων από το τεύχος της εκπληκτικής αυτής πόλης, ένα λατομείο συνεχίζει την καταστροφική του δραστηριότητα, βάζοντας σε κίνδυνο τα αρχαία και τη μαρτυρία που μπορούν να μας προσφέρουν καθώς και τους σύγχρονους κατοίκους και τις καλλιέργειές τους. Παρά τις διαμαρτυρίες της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και των κατοίκων της περιοχής, η λειτουργία του λατομείου συνεχίζεται, αδιαφορώντας για τις ενστάσεις των υπεύθυνων Υπηρεσιών. Εδώ αναρωτιέται κανείς πως και πότε εφαρμόζονται οι νόμοι.

Τι γίνεται στην Αγγλία

— Η Αρχαιολογική Κοινότητα του Πανεπιστημίου του Sheffield (The Sheffield University Archaeological Society) συστήνει τον κύκλο των διαλέξεων της

και για το θερινό εξάμηνο του 1996 με τα εξής θέματα:

16 Απρ.: Pontnewydd Cave-Hominids and Handaxes.
(Dr. S. Aldhouse Green, National Museum of Wales).

23 Απρ.: The Making of Time Team.

(Dr. M. Aston, University of Bristol).

7 Μαΐου The Franklin Expedition.

(Dr. A. Keeley, Keele University).

14 Μαΐου: West Heslerton Projects.

(Dr. P. Rowland, West Heslerton Project).

21 Μαΐου: The Natufians and the Origin of agriculture: An illegitimate enquiry?

(Dr. B. Boyd, Cambridge University).

- Το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου

(Institute of Classical Studies) οργανώνει

σε ένα Σεμινάριο για τον Μυκηναϊκό πολιτισμό. Το Σεμινάριο ήταν εξαιρετικά

ενδιαφέρον και συμμετείχαν αρκετοί

Ελληνες αρχαιολόγοι:

8 Μαΐου: Language and Migration:

Greek, Indo-Iranian and rise of

Mycenae.

29 Μαΐου: (anniversary meeting).

Administering a Mycenaean Kingdom:

some taxing problems.

- **Archaeological Excavation training**

School 1996.

Η ανακοίνωση αυτή απευθύνεται κυρίως

σε φοιτητές της Αρχαιολογίας, που έχουν

την οικονομική δυνατότητα να συμμετάσχουν

στο φετινό πρόγραμμα της Σχολής. Για 12η

χρονιά θα συνεχιστούν οι ανασκαφές

εργασίας στη Ρωμαϊκή Villa στο Gloucestershire.

Η Villa διαδέχεται "κελ-λάρι"

(ασυνήθιστη κατασκευή για τέτοια

οικοδομήματα της δικ. επικρατίας), οι εν-

διαφορές μπορεί να επιλέξουν μια ή

πιο περισσότερες εβδομάδες συμμετοχής

από τις 22 Ιουνίου έως τις 16

Αυγούστου (τα έξοδα συμμετοχής στο

πρόγραμμα, διαμονής κλπ. πληρώνονται

από τους συμμετέχοντες). Για πε-

ρισσότερες πληροφορίες:

Mrs Vickly Wilson

West Wing, Nibley House Nr Dursley,

Glos G L II 6 DL, Τηλ. 01453 542708.

- Το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης

(Department for Continuing Educa-

tion) οργανώνει μια σειρά μαθημάτων

Αρχαιολογίας για το 1996/7 (Practical

and Professional Courses in Archaeo-

logy). Τα μαθήματα προσφέρονται στα

παιδιά απόκτησης μεταπτυχιακού τίτ-

λου, αλλά μπορούν όλοι να τα παρα-

κολουθήσουν.

29 Οκτ. 1996: Churches: Archaeology,

Conservation and the Law.

20 Νοεμ. 1996: Archaeology and the

Law.

2-3 Δεκ. 1996: Management of Monu-

ments.

13-14 Ιαν. 1996: Beyond PP G16: What

is Preservation?

12 Φεβρ. 1997: Cultural Resource

Management.

14-15 Απρ. 1997: Geographic Informa-

tion System in Archaeology.

30 Απρ. - 1 Μαΐου 1997: Health and

Safety for Archaeologists.

2-6 Ιουν. 1997: Building survey week.

23-27 Ιουν. 1997: Field survey week.

Για περισσότερες πληροφορίες:

Archaeology Course Secretary

OUDEC, 1 Wellington Square, Oxford

OX1 2 JA U.K.

Τηλ. 01865 270360/280 349.

The Archaeology of the Byzantine city

Ένα συνέδριο, που φιλοδοξεί να παρουσιάσει όλη τη σύγχρονη επιστημονική σκέψη για την ανάπτυξη της Βυζαντινής Πόλης, θα πραγματοποιηθεί 13-15 Δεκεμβρίου 1996 στο Παν/μιο της Οξφόρδης. Για περισσότερες πληροφορίες, το πλήρες πρόγραμμα και δηλώσεις συμμετοχής: The Archaeology Course, Secretary, OUDEC, 11 Wellington Square, Oxford, OX1 2 JA U.K. Τηλ. 01865 270369.

Organic Archaeometry, Coburg International Meeting

Στο Coburg της Γερμανίας θα πραγματοποιηθεί στις 5-7 Σεπτεμβρίου συνάντηση όσων ενδιαφέρονται και ασχολούνται με την Αρχαιομετρία ή οποιαδήποτε πτυχή της Αρχαιολογίας που κρενύ ακυτταρικά οργανικά μίγματα (π.χ. ηλεκτρο, αμινοξέα, πίσσα, φυσικές βαφές, ρητίνες, κερία κλπ.). Επίσης γλώσσες του συνεδρίου θα είναι η Αγγλική και η Γερμανική. Για περισσότερες πληροφορίες: Klaus Ruhenberg, Chemisches Laboratorium, Fachhochschule, Coburg, Friedrich-stalb-Str. 2, 96450 Coburg, Germany. Τηλ. 09561 317127, 09561 317273.

TAG 1996

Η καθιερωμένη συνάντηση των "θεωρητικών" της Αρχαιολογίας θα πραγματοποιηθεί φέτος στο Παν/μιο του Λίβερπουλ, 16-18 Δεκεμβρίου 1996. Θέματα που έχουν προταθεί ως τώρα οφρούν:

Archaeology and Film
New perspectives on Human Evolution
Archaeology and Environmentalism
Archaeology and Subcultures
The Externalisation of Knowledge
Critical Theory and the History of Archaeology
Archaeology and Folklore
Boundaries and space in Classical Times
Teaching Archaeology Theory
Δηλώσεις συμμετοχής ή περισσότερες πληροφορίες: TAG 1996
Department of Archaeology (William Hartley Building)
Brownlow Str., University of Liverpool
P.O. BOX 147, Liverpool L 69 3BX

Ημερίδα της Γ' Εφορείας Αρχαιοτήτων Αθηνών

Η Γ' Εφορεία Αρχαιοτήτων οργανώνει επιστημονική ημερίδα με θέμα "Το ανασκαφικό έργο της Γ' Εφορείας κατά τη δεκαετία 1993-1995", προς τιμή της Επίτιμης Εφόρου Αρχαιοτήτων και Θεωδώρας Καράγιωργα για τη 17χρονη θητεία της στην Γ' Εφορεία και συνολικά για τα 35 χρόνια προφορείας της στην Ελληνική Αρχαιολογία. Η ημερίδα έλαβε χώρα την 30ή Μαρτίου 1996 στο κτήριο Βαίκερ του Μουσείου Μελετών Ακροπόλεως. Σκοπός της συνάντησης ήταν η παρουσίαση των σημαντικότερων ανασκαφών της Αθήνας, της Ελευσίνας και των Μεγάρων κατά την τελευταία δεκαετία.

Πιο συγκεκριμένα, οι ανασκαφές του μνηροπολιτικού σπήραδρόριου υπήρξαν το κύριο έργο της Εφορείας. Στην Αθήνα οι ανασκαφές περιορίστηκαν σε αριθμό - μόλις 13 οικόπεδα ελεγχθέντα και έδωσαν αρχαία. Από τις ανασκαφές στο ανατολικό τμήμα προέκυψαν νέα τοπογραφικά στοιχεία για την αρχαία Αθήνα σε σχέση με τον υπομνηματικό τάφο στη λεωφόρο Αμαλίας, το Πλειοστράτιο υδραγωγείο και την ιερά οδό. Στην περιφέρεια της Εφορείας, σε ό,τι αφορά τη Μεγάλη, μεγάλο ενδιαφέρον παρουσίασε τα νεκροταφεία στα βόρεια της πόλης. Ως προς το Θρακικό πεδίο, διαπιστώθηκε ότι ο οικισμός δεν περιορίζεται μόνο στην ακρόπολη της Ελευσίνας.

Οι ανακοινώσεις που παρουσιάστηκαν από τους επιστημονικούς συνεργάτες της Εφορείας στη διάρκεια της ημερίδας ήταν οι ακόλουθες: Ο απολογισμός της δεκαετίας, Λίνα Παρλαμά. Νέα τοπογραφικά στοιχεία για το ανατολικό τμήμα της αρχαίας Αθήνας. Ολυγα Ζαχαριάδου. Ανασκαφή παρά την οδό προς Μεσόγεια. Ευτυχία Λυγκούρη-Τόλια. Η ανασκαφή στον Άγιο Ιωάννη Βουλγαρινής. Ελισάβετ Χατζηπούλου-Καλλιμή. "Νομοί τε Ξενατεράχραον περί τας τωφας, έβαπτον δε ως έκαστος εδύνατο ..." (Θουκ. II, 52, 4). Ομαδικός τάφος κλασικών χρόνων από τον Κεραμεικό. Έρη Μπαζιώτου-Πουλου-Βαλαβάνη. Τιμητικό ψήφισμα από την ιερά οδό. Γιάννα Δροκατού-Ταργωνίτη. Η ΟΔΟΣ ΑΘΕΝΑΙΩΝ ΗΠΙΣΤΕΣ ΑΠΕΡΑΝΟΝ... Στίλη θανάτων από το Δημόσιο Σίμα. Ελευσίνα: σύνθεση ανασκαφικών δεδομένων. Καλλιμή Παπαγγέλη. Αγροκίς στη θέση Παύλη, ανατολικώς των Μεγάρων. Παναγιώτα Ζορδής. Ελληνιστικό Παναθηναϊκό αμφορέα από την περιοχή Πετρωλών. Δέσποινα Τσουκίδου. Γαϊδικές λέξεις από τις Αγαρινές Πύλες. Δώρα Κυριακού-Ζαφειρούτσου. Δύο αρχαία γλυπτά από τα νεκροταφεία της Αγαρινής οδού. Θεοδώρα Καράγιωργα.

Στα πλαίσια της ημερίδας προτάθηκε η διεύρυνση αυτής της επιστημονικής συνάντησης εν είδει συνολικής παρου-

αίση του έργου των Εφορειών Αρχαιοτήτων Αττικής. Επίσης επιστήμη έγινε με έμφαση η ανάγκη δημιουργίας αρχαιολογικού μουσείου των Αθηνών, όταν ακόμη και η τελευταία πόλη η κωμοπολί έχει το μουσείο της. Μετά το πέρας των δύο συνεδρήσεων της ημερίδας ακολούθησε συζήτηση πάνω στα θέματα που παρουσιάστηκαν και τους προβληματισμούς κοινού και ομιλητών.

Αργυρώ Μαυροζούμη

Θεωρίες περί Μητριαρχίας

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων που διοργάνωσε το Πάντειο Πανεπιστήμιο και το Κέντρο Μελέτης Αρχαίου Ελληνικού και Ελληνιστικού Δικαίου, έδωσε διάλεξη την 5η Μαρτίου 1996 η κα Στέλλα Γεωργιάδη, δόκτωρ του Τμήματος Θεολογικών Επιστημών στη Ecole des Hautes Etudes του Παρισιού, με θέμα: "Ο μύθος της Μεγάλης μητέρας-θεάς και οι θεωρίες περί μητριαρχίας". Η ομιλήτρια αναφέρθηκε συνοπτικά στις θεωρίες για τη μητριαρχία στις αρχαίες κοινωνίες θέτοντας ορισμένους προβληματισμούς πάνω στην εκδοχή περί γυναικείου μονοθεϊσμού των πρωταρχικών Κοιμηκό σμειο του ενδιαφέροντος της ομιλίας υπέρηε η αναφορά στα γυναικεία παλαίσματα, νεολιθικά αλλά και στα σύγχρονα αφροκινά είδη, για να συνηγορήσουν με το ενδεχόμενο ενίοτε πρόωπο της μητέρας θεάς.

A. M.

Zeno 1944-1996

Zeno, Booksellers & Publishers (the Greek Bookshop), 6, Denmark Street, London WC2H8LP, Αγγλία, τηλ. (0171) 240 1968, Fax: (0171) 536 2522. Κοινοφώνησε ο κατάλογος του 1996 "Τέχνη, Αρχιτεκτονική και Αρχαιολογία" του βιβλιοπωλείου Zeno του Λονδίνου, που επί 52 χρόνια διαβέζει από τα πικαστοτήρια ρόρια σε σύγχρονη αλλά και παλιές εκδόσεις, ελληνικές και ξένες. Οι κατάλογοι του αποστέλλονται δωρεάν στους ενδιαφερόμενους (1994: Βυζάντιο, 1995: Λογοτεχνία Ιστορία και Πολιτική, Παιδικά βιβλία, Κύπρος, Θρησκευτική λογοτεχνία, Λεξικά, Μεθοδολογία εκμάθησης Ελληνικών).

Απονομή του βραβείου "ΥΠΑΤΙΑ" του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων

Το 1995 έγινε η δεύτερη απονομή του βραβείου "ΥΠΑΤΙΑ", το οποίο ο συνδέ-

σμος Ελληνίδων Επιστημόνων έχει καθιερώσει προς τιμήν της Αλεξανδρινής φιλοσόφου Υπατίας και είναι αφιερωμένο στην Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας. Το βραβείο απονέμεται κάθε δύο χρόνια σε γυναίκες που διακρίθηκαν για την προσφορά τους στους χώρους της Επιστήμης, της Τέχνης και του Πολιτισμού.

Με την πρώτη απονομή, το 1993, τιμήθηκαν η αμερικανίδα Μελίνα Μερκούρι και η Αμερικανίδα φιλόλογος κ. Marianne Mac Donald, για την προσφορά της στη δημιουργία ηλεκτρονικού αρχείου της ελληνικής γραμματικής, του περιήριμου "Θησαυρού της Ελληνικής Γλώσσας".

Η δεύτερη απονομή, το 1995, έγινε σε μια λιτή και συγκινητική τελετή στο κτήριο του Ιστορικού Μουσείου, του Πανεπιστημίου Αθηνών, στην Πλάκα. Το βραβείο δόθηκε αφ' ενός στις τρεις Ελληνοκύπριες δασκάλες Γιαννούλα Βασιλείου, Δέσπω Μουζούρη και Ελένη Φωκά, και αφ' ετέρου στην Γαλλίδα φιλόλογο κ. Jacqueline de Romilly.

Οι τρεις δασκάλες τιμήθηκαν για την προσφορά τους να δασκασούν, από το 1974 μέχρι σήμερα, στα Ελληνοπούλα που ζουν στα κατεχόμενα από τους Τούρκους κυπριακά εδάφη, όχι μόνο την ελληνική γλώσσα, αλλά και όλα στα αυθεντικά την πολιτισμική ταυτότητα ενός λαού. Μια προσφορά που γίνεται με προσωπικές τους στερήσεις, αλλά και με ακλόνητη πίστη στην τελική δικαιοσύνη του αγώνα τους.

Η Γαλλίδα ελληνίστρια κ. Jacqueline de Romilly τιμήθηκε για τη συνολική προσφορά της στην προβολή όχι μόνο της αρχαίας ελληνικής γλώσσας αλλά και των κλασικών προτύπων διαχρονικά.

Κόρη και εγγονή καθηγητών, η κ. Romilly διετέλεσε καθηγήτρια της Ελληνικής Λογοτεχνίας στη Σορβόνη, από το 1957 έως το 1973, με εξειδίκευση στον Θουκυδίδη και τους τραγικούς ποιητές. Έγινε η πρώτη γυναίκα καθηγήτρια στο Collège de France, το 1973, στην έδρα "Η Ελλάδα και η διαμόρφωση της Ηθικής και Πολιτικής Σκέψης". Υπήρξε η πρώτη γυναίκα-μέλος της Académie des Inscriptions et Belles Lettres, το 1975, και Πρόεδρος της ίδιας Ακαδημίας το 1987. Είναι η δεύτερη γυναίκα-μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας, από το 1989, μετά την Marguerite Yourcenar. Επίτιμη δόκτωρ των Πανεπιστημίων Ουεράρρη, Γενέ, Μόντρεαλ, Δουβλίνο, Χαϊδέλβερνγκ και Αθηνών. Αντιπρόεδρος μέλος των Ακαδημιών Βιέννης, Δανίας, Νάπολης, Τουρίνου, Γενεύης, Βαυαρίας, Κάτω Χωρών, της Βρετανικής Ακαδημίας, της Αμερικανικής Ακαδημίας Γραμμάτων και Επιστημών και της Ακαδημίας Αθηνών από το 1975.

Από το 1990 είναι και έξενος εταίρος της Ακαδημίας Αθηνών.

Από το 1969 είναι επίτιμο μέλος της Ελληνικής Ανθρωπιστικής Εταιρείας και έχει τιμηθεί από την Ελλάδα με "Μετάλλιο Ευποίας" και "Παράσημο του Φοίνικα", με το βραβείο "Ωνάση" και το "Υπατία".

Κορυφαία διεθνής αναγνώριση της προσφοράς της είναι και το Grand Prix d'Académie, της Γαλλικής Ακαδημίας, το 1984.

Κατά την ευχαριστήρια ομιλία της η κ. Romilly αναφέρθηκε στη διαχρονική αξία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, την οποία ονόμασε γλώσσα-μητέρα. Τόνισε πως αυτή η γλώσσα με τον πλούτο των μορφών, την ενάργεια, τη σαφήνεια και την πλαστικότητα της έδωσε τη δυνατότητα να εκφραστούν έννοιες, όπως: "δημοκρατία", "ανάλυση", "θεωρία", "θέατρο", "ήρωας", "μεταφυσική", "επιστήμη" και "παιδεία". Η κ. Romilly ανέφερε ότι η γλώσσα με τον ορισμό των εννοιών στα "κείμενα" και παράπερα στα "πρότυπα", τα οποία έχουν ιδιαίτερη αξία στην εποχή μας, όπου η γλώσσα χάνει την ποιότητά της παγκοσμίως, οι αξίες στραγγαλίζονται στο βιολί του "οικονομικού κόστους" και ο αποπροσανατολισμός των νέων είναι εκδηλός.

Εδώ επικεντρώνεται, κατά την κ. Romilly, και ο ρόλος του καθηγητή και η αξία της επιμονής στη διδασκαλία των κλασικών σπουδών γενικά, και της αρχαίας ελληνικής γλώσσας ειδικότερα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Jacqueline de Romilly άρχισε και τελείωσε το λόγο της μελώντας ελληνικά. Η τελετή απονομής των βραβείων ολοκληρώθηκε με την ανάγνωση κειμένων από τα βιβλία της κ. Romilly, τα οποία διαθέσει η ηρώποιος Ένα Κοταμπίδου.

Μαρία Κορύμη
Αρχιτέκτων

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Λατρευτικές θέσεις και έθιμα στη Ροδόπη

Στις αρχές Οκτωβρίου θα πραγματοποιηθεί, στο Σμόλωνα, Διεθνές Αρχαιολογικό Συμπόσιο με θέμα "Λατρευτικές θέσεις και έθιμα στη Ροδόπη". Από την επιστράτευση της ερευνητικής κ. Ντόλια Γκέρκαβα, του Ινστιτούτου Αρχαιολογίας της Βουλγαρικής Ακαδημίας Επιστημών. Το Συμπόσιο θα συμπληρωθεί δύο μέρη: 1) Προχριστιανικές λατρευτικές θέσεις και λατρευτικά έθιμα στη Ροδόπη και 2) Λατρευτικές θέσεις και έθιμα στη Ροδόπη από την πρώτη χριστιανική εποχή μέχρι σήμερα. Συγχρόνως με το Συμπόσιο θα λειτουργήσει και έκθεση, στο Μουσείο, που θα εικονογραφεί το θέμα. Για περισσότερες πληροφορίες: 3 Museum of History, Smolyan 4700, Plovdiv Region, Bulgaria. Τηλ. 00359/301/24 601, Fax: 00359/301/24 926.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Έκθεση αρχαιολογικού υλικού

Το νεότερο Κέντρο Τεκμηρίωσης Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής οργανώνει έκθεση αρχαιολογικού υλικού της μόνιμης στέγης του Κέντρου στο κτήριο "Ν. Χατζηκυριακού-Γκικά" (14/5-14/6/96). Στη μικρή έκθεση αλλά μεγάλης σημασίας έκθεση περιλαμβάνονται σχέδια, φωτογραφίες, έντυπα-χειρόγραφα σχετικά με την αρχιτεκτονική, την πολεοδομία και την τοπογραφία του 19ου και του 20ού αιώνα, υπογεγραμμένα από αρχιτέκτονες, όπως Κλεάνδης, Μεταξάς, Δεμίρης, Δραγούμης, Αντινάδης, Πικιώνης αλλά και από μαθητές του "Σχολείου των Τεχνών", στα τέλη του προηγούμενου αιώνα. Η έκθεση αυτή μας έδωσε την ευκαιρία να συνειδητοποιήσουμε πόσων σημαντικών Ελλήνων αρχιτεκτόνων τα έργα χάθηκαν και γίνονται Στόχος του ΚΤΝΑ είναι η συγκέντρωση, αποδελτίωση, ταξινόμηση και αρχιαιόθεση κάθε γραπτής και προφορικής πληροφορίας, καθώς και σχεδίων, προτάσεων, χαρακτικών, φωτογραφιών, επιστολικών δελταρίων, σχετικά με τη νεότερη αρχιτεκτονική πολεοδομία και τοπογραφία, καθώς και η διαφύλαξη διασπαρτων αρχιτεκτονικών μελών.

BIBLIA

Νεοελληνική Γλυπτική Ηλιάς Μυκονιάτης

Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1996

Στη σειρά της Ελληνικής Τέχνης κυκλοφόρησε ο τόμος *Βυζαντινή Γλυπτική*, γραμμένος από τον αναπλ. καθηγητή της Ιστορίας της Τέχνης στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ηλία Μυκονιάτη. Από την ίδρυση του ελληνικού κράτους έως τις μέρες μας, ο συγγραφέας μας οδηγεί σε έναν περίπλοκο μέσο από τα μοναχικά των καλλιτεχνικών - που είναι το καθόριστο των αντίστοιχων κοινωνικών - κινημάτων. Η ελληνική τέχνη ανθεί παράλληλα με την ευρωπαϊκή - τα τελευταία 20 χρόνια και με την αμερικανική -, διατηρώντας όμως στοιχεία ιδιαίτερότητας που οφείλονται στην παράδοση και την ιστορική εξέλιξη του τόπου. Ο Η. Μ. μας δίνει το έναυσμα για να σκεφτούμε και να αξιολογήσουμε τη θεματολογία, την πρώτη ύλη (στη γλυπτική) και το ρόλο της πρωτοτυπίας. Η ποσότητα του κειμένου μας κάνει να το θέλαμε εκτενέ-

στερο (σαν το γνωστό "πες κι άλλο των παιδιών"). Η εκκονογράφηση είναι πλούσια, καλοδιαλεγμένη και απόλυτα "επεξηγηματική".

Philippi Die erste christliche Gemeinde Europas Peter Pilhofer

J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen 1990

Η ρωμαϊκή πόλη των Φιλίππων έγινε γνωστή χάρη στην επιστολή του Αποστόλου Παύλου. Κατά τα άλλα, τίποτα δεν γνωρίζουμε για τη ζωή των κατοίκων της την εποχή εκείνη. Μελετώντας τις αρχαιολογικές και επιγραφικές μαρτυρίες και εξετάζοντας τα κείμενα της Καινής Διαθήκης, ο Ρ. Ρ. μπαίνει σε έναν "άλλο" κόσμο, έναν κόσμο για τον οποίο δεν έχουμε ακόμη αναρωτηθεί.

Το ελληνικό κόσμημα - Πέντε χιλιάδες χρόνια παράδοση Συλλογικό έργο

Εκδ. Ελληνικό Κέντρο Αρχαιολογικής Ερευνας, 1996

Μας είναι πως σε λίγο θα κυκλοφορήσει και στα βιβλιοπωλεία. Πρόκειται για την ιστορία του ελληνικού κοσμηματολογίου από την προϊστορία έως τις μέρες μας. Το κείμενο αποτελείται από εξής ενότητες: 1. Εποχή του προϊστορικού Άιγαίου (6800-1100 π.Χ.). 2. Από το 1100 έως το 27 π.Χ. 3. Βυζαντινή εποχή (4ος-15ος αιώνας). 4. Από το 1453 έως το 1900 (νεοελληνικό κόσμημα). 5. Ο 20ός αιώνας. 6. Το Μουσείο Κοσμηματολογίας Ηλία Παλασίου. 7. Το κόσμημα από το 1827 έως τις μέρες μας. Τα κείμενα, γραμμένα όλα από γνωστές, θίγουν κείρια θέματα, όπως η κοινωνικοοικονομική πλευρά του κοσμηματολογίου, οι τεχνικές και τα χρησιμοποιούμενα υλικά, η εξέλιξη του κοσμηματολογίου, περιχές της Ελλάδας που ενέσχε η αρχαιολογία. Τα κείμενα είναι διγλωσσικά (ελληνικά και αγγλικά) και είναι γραμμένα από ειδικούς επιστήμονες.

Βρετανικές εικόνες της Ελλάδας

Από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη Φανή-Μαρία Τσιγκάκου

Εκδ. Μουσείου Μπενάκη, Αθήνα 1995

Κατάλογος έκθεσης αλλά και κοινωνιολογική μελέτη της Ελλάδας του 18ου-19ου αιώνα, το βιβλίο αυτού είναι εξίσου απολαυστικό για το νου και για την όραση. Η Φ.-Μ. Τσιγκάκου έφτιαξε, και πάλι, ένα βιβλίο αναφοράς για όσους μελετούν την περίοδο αυτή της ελληνικής ιστορίας και όστι-

σε μια παράλληλη έκθεση, που είναι την ατμόσφαιρα της εποχής, ζωντανά και χωρίς φευαρία.

Ο Νόμος στην ελληνική σκέψη

Jacqueline de Romilly

Εκδ. Το Αστύ, Αθήνα 1995

Βασικό στοιχείο της ελληνικής σκέψης και του ελληνικού πολιτισμού, ο Νόμος είναι ο εγγυητής της ελευθερίας. Η συγγραφέας, μέλος της Γαλλικής Ακαδημίας, εξετάζει τον Πολιτικό Νόμο που δοκίμαστηκε από τις φιλοσοφικές κρίσεις και επικρίσεις, κυρίως του 4ου αι. π.Χ.

Αλκιβιάδης

Jacqueline de Romilly

Εκδ. Το Αστύ, Αθήνα 1995

Το βιβλίο αυτό, βασισμένο σε αρχαίες πηγές, αποτελεί μια εύγλυπη βιογραφία μιας από τις πολυαξιόσημες προσωπικότητες του "χρυσού αιώνα", που, κάποια στιγμή, κράτησε την τύχη της αθηναϊκής δημοκρατίας στα χέρια του.

Αρχαίες ελληνικές γιορτές Jane Hellen Harrison

Εκδ. Ιαμβλίχου, Αθήνα 1996

Πρόκειται για ένα από τα "κλασικά" πλέον έργα των αρχών του αιώνα, που όμως δεν έχει χάσει την εγκυρότητά του, παρά τα χρόνια που πέρασαν. Απλά έχει συμπληρωθεί από την εξελισσόμενη σκέψη. Για την εποχή του, το έργο υπήρξε πρωτοποριακό. Η ανθρωπολογική ανάλυση του θέματος και γενικότερα η αρτιότητα της σκέψης παραμένουν υποδειγματικές.

Η δημιουργία των θεών

Jane Hellen Harrison

Εκδ. Ιαμβλίχου, Αθήνα 1996

Η πρωτοποριακή, για την εποχή της, σκέψη της συγγραφέως φαίνεται μέσα από το κείμενο, που εξετάζει τη μετάβαση από τη λατρεία των γυναικείων θεοτήτων της γυναικότητας της γης στην αποδοχή του ανδροκρατούμενου δωδεκάθεου. Η εξελικτική πορεία του θρησκευτικού μύθου είναι θεματικά οικιαροσηρήμενη με λιτότητα και γνώση.

Ίαμβος κατά γυναικίων Σημύωνος ο Αμοργιανός

Εκδ. Ιστός, Αθήνα 1995

Σε μετάφραση του Μ. Ζ. Κοδικιάδ και με εκκονογράφηση του Δ. Παπαϊωάν-

του κυκλοφόρησε το αντιπερισπαστικό αυτό έργο του 7ου-8ου αιώνα. Το ακριβικό πνεύμα του συγγραφέα και η λεπτή του διατύπωση αποδίδονται θαυμάσια στη μετάφραση του Μ. Ζ. Κ., του οποίου η ευρηπία του σχολιασμού καθιστά ακόμα πιο ενδιαφέρον το κείμενο αυτό.

Μυκηναϊκός Πολιτισμός Ντόρα Βασιλικού

Εκδ. Αρχαιολογικής Εταιρείας, Αθήνα 1996

Πρόκειται για εξαιρετικό εγχειρίδιο, σφρά διαρθρωμένο, που, χάρη στη γλαυρότητα του λόγου, προσφέρει και στον μη ειδικευμένο αναγνώστη, όπως και στον επιστήμονα, γνώσεις και πληροφορίες που δύσκολα συγκεντρώνονται σε έναν τόμο. Η πλούσια εικονογράφηση με σχέδια και φωτογραφίες ερχεται να στηρίξει το κείμενο, το οποίο διαρθρώνεται υποδειγματικά. Μια εισαγωγή δίνει στον αναγνώστη τα βασικά στοιχεία για την εποχή του χαλκού. Καταποτιστικό διάγραμμα των ελλαδικών περιόδων, τα κυρία χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού πολιτισμού και τα κέντρα όπου άνθισε τον εστιάζουν στο θέμα. Μια μεγάλη ενότητα, αφιερωμένη στην ιστοροελλαδική περίοδο (1575-1500 π.Χ.) παρουσιάζει τις μορφές της Τέχνης μέσα από τα ανασκαφικά ευρήματα, και παρουσιάζει οι κυριότερες ανασκαφές και τα κέντρα όπου άνθισε ο μυκηναϊκός πολιτισμός. Εξετάζεται η γραφή, η θρησκεία, η κοινωνική οργάνωση και η ακτινοβολία του μυκηναϊκού πολιτισμού, με κατακλείδα τη Μυκηναϊκή Ελλάδα στον Όμηρο. Χρήσιμη και σωστά επιλεγμένη βιβλιογραφία συμπληρώνει το έργο.

Bronze Age News 6/1996 Περιοδική έκδοση του Συμβολίου της Ευρώπης, Αρχαιολογική Κληρονομιά

Κυκλοφόρησε το περιοδικό *The Bronze Age, the First Golden Age of Europe*, με ειδήσεις που αφορούν τη συγκεκριμένη αυτή περίοδο. Συμπίπτει και σημασία που έλαβαν χώρα κατά το έτη 1994-95 καθώς και αυτά που έχουν προγραμματιστεί για το '96. **Μάρνος:** Ελβετία. Οι αναλύσεις της σύνθεσης του μετάλλου: Προσφορά στην Αρχαιολογία της Εποχής του Χαλκού, Γαλλία, Χαλκός '96, το εργατήρι του χαλκά (Ευρώπη) 2000 - 1800 αιώνα π.Χ.). **Μαίος:** Γερμανία. Οικισμοί της Εποχής του Χαλκού, Πολωνία. Οι πολιτισμοί της Εποχής του Χαλκού στη Βαλτική, 2000 π.Χ. **Ιούνιος:** Τουρκία, Τροία. Κατάρτι της Ευρωπαϊκής Εποχής του Χαλκού. **Σεπτέμβριος:** Ιταλία, συνάντηση σε σχέση με το τμήμα XI του 13ου

Συνεδρίου UISPP. **Οκτώβριος:** Αυστρία. Νεότερη και Μέση περίοδος του Χαλκού στην Κεντρική Ευρώπη. **Μάρτος 1997:** Γερμανία. Διεθνής Τελική Συνάντηση της καμπάνιας του Συμβολίου της Ευρώπης για την Εποχή του Χαλκού (ανάρωτος και περιβάλλον στην Ευρώπη την Εποχή του Χαλκού). Αναφορά στις διεθνείς ομάδες εργασίας σχετικά με το θέμα. Βιβλία και επιστημονικές εκδόσεις για την Εποχή του Χαλκού. Κυριότερες εκθέσεις σχετικές με την εποχή του χαλκού. Κυριότερα επισκέψιμα μνημεία και χώροι της Εποχής του Χαλκού. Και τέλος, κατάλογος χωρών όπου πωλούνται αντίγραφα έργων της Εποχής του Χαλκού.

Βυζαντινές Εικόνες Παναγιώτης Βοκοτόπουλος

Εκδ. Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1996

Συνεχίζοντας τη σειρά "Ελληνική Τέχνη" κυκλοφόρησε το έργο *Βυζαντινές Εικόνες* του Π.Β. Σ αυτό εκτιμάται η εξέλιξη, ιστορική και τεχνολογική, της βυζαντινής τέχνης των φορητών εικόνων. Από τα σπάνια πρώτα δείγματα της προεικονομαχικής περιόδου το κείμενο μας οδηγεί σταδιακά στην παύλας σχολές της περιόδου της Τσακροκρατίας και της Βενετοκρατίας. Το μέγεθος των εικόνων υποστηρίζουν 170 περίπου έγχρωμες αναπαραγωγές των πιο αντιπροσωπευτικών έργων, και ιστορικά διαγράμματα, ευρετήρια και αναλύσεις συμπληρώνουν το κείμενο.

Νεοελληνική Λαϊκή Τέχνη Δημήτρης Σταμέλος

Εκδ. Gutenberg, Αθήνα 1995

Το βιβλίο *Νεοελληνική Λαϊκή Τέχνη, Πηγές, προανατολισμοί και κατακτήσεις από τον 17ο αιώνα ως την εποχή μας* αποτελεί φόρο τιμής στους χιλιάδες ανώνυμους και άγνωστους τεχνίτες-καλλιτέχνες που βοήθησαν να πάρει μορφή και ύλη η ψυχή του Νεοέλληνα.

Πατριδα αξέχαστη, Μικρά Ασία Βασιλική Ράλλη

Εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 1995

Πρόκειται για βιβλίο ιστορικής μνήμης, αν και όχι αρχαιολογικό, με έντονο βιωματικό χαρακτήρα, που μας μεταφέρει με αυθορμητισμό και πληθωρικό αίσθημα μνημης από το Μοσχονήσι και το Αϊβάλι, από τη χαμένη οιοική πατρίδα. Το βιβλίο μοιάζει με ντοκουμέντο· περιέχει στην ύλη του φωτογραφίες που βοηθούν το ταξίδι του

αναγνώστη στην πρόσφατη ιστορία. Με την ευκαιρία της παρουσίασης του εν λόγω βιβλίου της Μικρασιατικής και Βασιλικής Ράλλη, οργανώθηκε εκδήλωση στη μνήμη της Μικράς Ασίας την 27η Μαρτίου στο Πνευματικό Κέντρο Κωνσταντινουπόλεως. Η παρουσίαση συνοδεύθηκε από ομιλία της επίσης Μικρασιατικής συγγραφέως Γαλατίας Γρηγοριάδου-Σουρέλη, που χάθηκε πρόσφατα.

Cyprus Πασχάλης Κιτρομηλίδης και Μάριος Ευρυβιάδης

World Bibliographical Series, 28. Εκδ. Clío Press, Oxford, Santa Barbara, Denver 1995

Αναθεωρημένος και διευρυμένος με τη φροντίδα των καθηγητών Π.Κ. και Μ. Ευρ. κυκλοφόρησε ο βιβλιογραφικός τόμος *Cyprus*, με 931 λήμματα που καλύπτουν όλους τους τομείς των κυπριακών σπουδών, πλήθος από άρθρα, βιβλιοκρισίες, τίτλους βιβλίων και, ταξινομημένα, 33 θέματα σχετικά με τη μελέτη της Κύπρου. Πρόκειται για εργαλείο μελέτης μοναδικό για όσους ασχολούνται με την ιστορία της Κύπρου.

Μακεδονικά βιώματα, αρχιτεκτονικές απόψεις 1964-1996

Νικ. Κ. Μουτσόπουλος

Εκδ. Παπαρηττής, Θεσσαλονίκη 1996

Ένα ακόμη βιβλίο του καθηγητή Νικ. Κ. Μουτσόπουλου, απόσταγμα της εμπειρίας, της δουλειάς, της ευαισθησίας και της βαθιάς του γνώσης και πίστης στην αρχιτεκτονική, έρχεται να προστεθεί στα προηγούμενα προϊόντα της απειρευμένης πέννας του.

Πράγματι, το βιβλίο αυτό δεν περιτρέπει σε μνημια εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής, ούτε περιλαμβάνει το πορίσμα των ανασκαφών και των ερευνών του, ούτε ακόμα και το αγαπημένο του θέμα, την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της Μακεδονίας. Απ'ότιδήποτε, στον καλαίσθητο αυτό τόμο παρουσιάζονται τα αρχιτεκτονικά έργα του Ν. Κ. Μουτσόπουλου της περιόδου 1964-96, που κατά το μεγαλύτερο μέρος του παρέμεινε αδημοσίευτο. Πρόκειται για την αρχιτεκτονική του συμβολή σε ποικίλα θέματα Αρχιτεκτονικής: κατοικίες, δημοσία κτίρια, νοσοκομεία και κτίσματα που αναγκάζονται ποικίλη θεματολογία σε επίπεδο αρχιτεκτονικής σύνθεσης. Δεν πρόκειται για κτηρολογική περιγραφή των κτισμάτων που δημοσιεύονται σε κατά το 40 περίπου χρόνια που εβίωσε στη Μακεδονία και τα καταστολαγμένα βιώματα από την τέχνη, την πα-

ραδοσιακή αρχιτεκτονική και τη φύση της, αλλά για την προσπάθεια να εκφράσει με τον πιο σαφή και απλό τρόπο τις εμπειρίες του σε κτίσματα εμπνευσμένα αποκλειστικά από τις μορφές και τις διαδοχές που άντλησε από την πολύχρονη μελέτη της παραδοχής, μέσα από τις προσωπικές του παραδοχές.

Αυτής της αρχιτεκτονικής παράδοσης, που όχι μόνο μελέτησε σε βάθος και αγάπησε, αλλά που γι' αυτόν έγινε πηγή εμπνεύσεως και δημιουργίας.

Τα κείμενα που συνοδεύουν το πλούσιο σχεδιαστικό και φωτογραφικό υλικό, τα οποία εισάγει στις ιδέες και τους τρόπους προσεγγίσεως των αρχιτεκτονικών αποτελώντας πολυτιμη ερμηνευτικά σημειώματα για την κατανόηση του αποτελέσματος. Παρά συχνά συνοδεύονται από σκαριφήματα και σχέδια από τον οργανικό και ανόργανο κόσμο που τον περιτριγυρίζει, ιδίως από ζωικούς οργανισμούς, βράχια και ταπεία που πλαισιώνουν το ταπεινό χαγιάτι του ηρακλαστηρίου του εκεί στη Βουρβουρού της Σιδωνίας, έναν τόπο που τον ενέπνευσε δημιουργικά.

Πιστεύουμε πως το βιβλίο θα αποτελέσει πολύτιμο σύντροφο και πηγή εμπνεύσεως για κάθε πνευματικό άνθρωπο με καλλιτεχνικά ενδιαφέροντα, και ιδιαίτερα γι' αυτούς που λάτρεψαν τις μορφές που γεννήθηκαν στο μακεδονικό χώρο.

Σίγουρα ο Νικ. Κ. Μουτσόπουλος και το έργο του αποτελούν για όλους εμάς τους νεότερους πηγή αναφοράς, και θα τολμούσα να πω "αρχιτεκτονικό πατριωτισμού". Σε μια εποχή κρίσεων, αμφισβητήσεων και αποπροσανατολισμών, το συνολικό έργο του δα-

σάλου αυτού της αρχιτεκτονικής, είναι μια σημαντικότερη κιβωτός γνώσεων, κατευθύνσεων, και θα έλεγα πάθους για την τέχνη των τεχνών, την αρχιτεκτονική δηλαδή, την αρχιτεκτονική που καταξιώθηκε ως τέτοια στη χώρα τούτη παραγωγής μεγάλων έργων και εξαιρετικά ταλαντούχων θεράπωντων.

Η ιδιαίτερη δε προσήλωση της δραστηριότητας του καθηγητή Μουτσόπουλου στο χώρο της Μακεδονίας είναι μια υψίστη εθνική συμβολή, και γι' αυτό αρκεί μόνο μια ματιά στη συστηματική βιβλιογραφία όλων των δημοσιεύσεών του που περιλαμβάνεται στον εξάισιο τόμο.

Ακόμη κάτι: έστω και αν κάποιος μπορεί να διαφωνεί μαζί του, δεν είναι δυνατόν παρά να παραδεχθεί την τεράστια συμβολή του έργου του στην έρευνα, στη διδασκαλία και στην ιστορία μας.

Νικ. Θ. Χολέβας
Αναπλ. Καθηγητής ΕΜΠ

Τα βιβλία και τα αρχεία. Υγιεινή-Γκλίνοσις-Θεραπεία Αντώνης Γκλίνου Εκδ. Οδυσσεύς, Αθήνα 1995

Κυκλοφόρησε πρόσφατα το βιβλίο του γνωστού ζωγράφου και συνηρητή Αντώνη Γκλίνου. Πρωτότυπη συμβολή στην ελληνική βιβλιογραφία, ο τόμος αντιμετωπίζει με επιστημονικότητα και σοβαρότητα τα μεγάλα ζητήματα της συντήρησης του χαρτίου. Στις 200 περίπου σελίδες του αναλύονται όλα τα

σχετικά με το μεγάλο θέμα που πραγματεύεται. Και κάτι ακόμη σημαντικό, η εικονογράφηση έγινε με σχέδια του συγγραφέα. Χρήσιμο βιβλίο και απαραίτητο, μια και είναι και μοναδικό μέχρι στιγμής στην ελληνική βιβλιογραφία.

Νικ. Θ. Χολέβας
Αναπλ. Καθηγητής ΕΜΠ

Οι τοιχογραφίες στον Ι. Ναό του Αγίου Παντελεήμονος Γ. Καρούσος

Εκδ. Ασπίς, Αθήνα 1996

Ένα ιεραίο λείκωμα που περιλαμβάνει κείμενα των: Χρ. Χρήστου, Χ. Μπούρα, Ι. Μ. Χατζηφωτίη, Π. Βασιπούλη και του ίδιου του γνωστού αγιογράφου Γ. Καρούσου, ο οποίος επεξηγεί τη δουλειά του στον Ι. Ναό του Αγίου Παντελεήμονα Αχαρνών.

Το λείκωμα, που κυκλοφόρησε επ' ευκαιρία της έκθεσης στην Γκαλερί "Άεανος" των σχεδίων και των μελετών του αγιογράφου, αποτελεί σημαντική μαρτυρία της αγιογράφησης του μεγαλύτερου ορθόδοξου ναού των Βαλκανίων στη νεότερη αρχιτεκτονική ιστορία. Ο αρχιτέκτονας και γνωστός ναοδόμος Γ. Νομικός και ο ζωγράφος Γ. Καρούσος ένωσαν τις προσπάθειες τους με κατάληξη την ολοκλήρωση του Ι. Ναού.

Νικ. Θ. Χολέβας
Αναπλ. Καθηγητής ΕΜΠ

Δελτίο συνδρομής

Να αποσταλεί συμπληρωμένο και συνοδευμένο από το αντίτιμο της συνδρομής στο περιοδικό **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΕΣ**, οδός Χρ. Λαδά 3, 102 37 ΑΘΗΝΑ fax: 3219957

Επιθυμώ να εγγραφώ συνδρομητής για ένα χρόνο - 4 τεύχη - από το τεύχος αριθμ. _____

Συνδρομή Εσωτερικού: Δρχ. 7.000 - Σωματίων, Συλλόγων 8.000 - Οργανισμών, Τραπεζών, Ν.Π.Δ.Δ., Α.Ε. 10.000 - Μαθητών και Σπουδαστών 6.000 (με αποστολή φωτοτυπίας αστυνομικής ή φοιτητικής ταυτότητας αντίστοιχα).

Εξωτερικού: Αεροπ. ταχυδρ. Ευρώπη \$40 - Αμερική, Καναδάς, Αυστραλία \$45 - Κύπρος \$35 - Σπουδαστών εξωτερικού \$35.

Πώληση παλαιών τευχών (1 έως και 54) 950 δραχ.

Τρόπος πληρωμής: Ταχυδρομική ή τραπεζική επιταγή στο περιοδικό **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΕΣ**, Χρ. Λαδά 3, 102 37 ΑΘΗΝΑ

Επώνυμο _____

Όνομα _____

Οδός _____

Αριθμός _____

Πόλη _____

Ταχ. Κώδ. _____

Ημερομηνία _____

Υπογραφή _____

Τηλ. _____

Επίσημη ιστορία της αρχαίας Ελλάδας (2000-31 π.Χ.) Claude Mossé και Annie Schnapp-Gourbeillon

Εκδ. Δημ. Παπαδημάς, Αθήνα 1996

Το βιβλίο αυτό, γραμμένο από την γνωστή στο ελληνικό αναγνωστικό κοινό από άλλα της έργα ιστορικό Claude Mossé και από την αρχαιολόγο Annie Schnapp-Gourbeillon, προσφέρει μια εξαιρετικά συνοπτική ιστορία της αρχαίας Ελλάδας, όπου παρουσιάζονται οι πιο σύγχρονες επιστημονικές θεωρίες με τρόπο εύκολα κατανοητό από τον κοινό.

Το βιβλίο αρχίζει με το κεφάλαιο "Οι πηγές της αρχαίας ελληνικής ιστορίας" και συνεχίζεται με τα προβλήματα του μυκηναϊκού κόσμου, τη θέσιση διαφόρων ελληνικών συστημάτων στον ελληνικό κόσμο της κυρίας Ελλάδας και των αποικιών και την κρίση της αριστοκρατικής κοινωνίας. Εξετάζεται το φαινόμενο των Μηδικών πολέμων με τη σύγκριση δύο διαφορετικών κόσμων και συνεχίζει με τον Πελοποννησιακό πόλεμο. Αναφέρεται στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή στην αρχαϊκή περίοδο, για να καταλήξει στον Μεγαλέξανδρο και τα ελληνοτικά βασίλεια. Το κείμενο συμπληρώνουν 9 χάρτες, 21 εικόνες, χρονολόγιο και ερμηνεία. Πολύ κατατοπιστική είναι η βιβλιογραφία.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Με την ευκαιρία της αλλαγής της μορφής, των στόχων, της διάρθρωσης και της τιμής του περιοδικού, λάβαμε το παρακάτω γράμμα.

Ως προς τη δική μας απάντηση, θεωρούμε πως το ίδιο το περιοδικό αρκεί.

Αγαπητοί κύριοι,

Η αύξηση της τιμής του περιοδικού σας συμπίπτει με την μείωση της ποιότητας της ύλης του. Η ποιότητα της ύλης μέχρι σήμερα ήταν από κακή έως απαράδεκτη, λόγω της εκλαικευμένης μορφής της και της σχετικής έλλειψης της επιστημονικής σοβαρότητας και τεκμηρίωσης.

Ο λόγος για τον οποίο αγοράζαμε μέχρι σήμερα το περιοδικό σας ήταν ότι παρείχε ορισμένες πληροφορίες για νέες εκδόσεις και για τα μελλοντικά επιστημονικά συνέδρια (όχι βέβαια πάντα, τις περισσότερες φορές μας πληροφορούσατε κατόπιν εορτής για τα συνέδρια που είχαν γίνει).

Τέλος πάντων, το αγοράζαμε και γραφόμασταν συνδρομητές, διότι η τιμή ήταν μικρή. Το γεγονός όμως ότι προσθέσατε στην ύλη και την μοντέρνα τέχνη, ότι η ποιότητα συνεχώς φθίνει, κιντούμε κύριοι να φτάσετε στο επίπεδο των περισσότερων εφημερίων που εκδίδει και σήμερα, εν έτει 1996, συνεχίζουν να ακολουθούν το δογμα-

τικό τρίγωνο, εντοπισμός-περιούληγη-διάσωση (αυτό το τελευταίο, η διάσωση δηλ., περιλαμβάνει το πέταμα σε μια αποθήκη μαζί με χιλιάδες άλλα ανώνυμα αντικείμενα). Και σαν να μη φάνονυ όλα αυτά, ήρθε και η εξωφρενική αύξηση από 900 δραχ. σε 2000 δραχ. δηλαδή σε ποσοστό 122,22%, η οποία σημειώθην δεν ανακοινώθηκε την 1η Απριλίου. Αν αυτό, κύριοι, προκύπτει ότι το επιστημονικό επίπεδο μπορεί να σας λείπει όμως από χιούμορ δεν στερείστε καθόλου, πρέπει να το παραδεχθούμε.

Τέλος θέλουμε να σας τονίσουμε ότι η ποιότητα ενός περιοδικού, το οποίο πραγματεύεται ένα τόσο σοβαρό θέμα όπως η αρχαιολογία, δεν εξαρτάται από το πόσο γεμίζει τις σελίδες του, ούτε από το υλισιασθέν χαρτί. Ως εκ τούτου, η τιμή είναι απαράδεκτη και υπερβολικά υψηλή για την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχει το περιοδικό σας και αρνούμαστε να την πληρώσουμε.

Η επιστολή αυτή αποστέλλεται με αφορμή μια δική σας επιστολή, η οποία εστάλη σ' έναν από μας, για να μας υπενθυμίσει ότι λήγει η συνδρομή μας. Η επιστολή αυτή μας εστάλη από την κυρία Αλ. Βανδύρου στις 4-4-96.

Εδώ, κύριοι της σύνταξης, κλείνουμε την επιστολή μας και αν έχετε κάποια απάντηση (όχι βέβαια μέσω του περιοδικού) θα είναι ευπρόσδεκτη.

Με εκτίμηση
Θόδωρος Δικονόμου
Φωτεινή Κωνσταντινίου

subscription

To be mailed completed and accompanied by the remittance value to **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΕΣ Magazine, 3, Chr. Lada str. 102 37 Athens, GREECE, fax: 3219957.**

I would like to subscribe to your publication for 1 year — 4 issues — from issue No _____
Subscription price: Greece \$30, Organizations \$35 - Europe \$40 - USA, Canada, Australia \$45 - Cyprus \$35 - Students \$35.

Payment: money order to bank manager's check to **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΕΣ Magazine, 3, Chr. Lada str., 102 37 Athens, GREECE.**

Surname _____ Name _____
Street - No _____ City _____
Country _____ Mail - code _____
Date _____ Signature _____